

pustil. Iz dandanašnje izkušnje tudi vemo, da zdaj zapovedajoči evropski narodi, kakor so Angleži, Francozi itd., čeravno imajo osvobojenje zatiranih narodnosti vedno na jeziku, jarma svojega gospodstva inoplemenim svojim podložnikom vendar ne snamejo, ter vidimo, da poleg vseh lepih fraz za talijansko svobodo ne prestajajo Angleži Indije, jonskih otokov itd. angležiti, Francozi pa ne Elšana, Afrike itd. francoziti vkljub vsem glasnim, včasih kervavim protestom dotičnih narodov.

Al če bi se po Magjarih nam obetana ravnopravnost — znal bi mi kdo v besedo seči — v njihov zakonik s pristavkom vpisala, da se premena ne sme drugač, kakor samo z mejsobnim privoljenjem zgoditi: potlej bi se Slovanom pri Magjarih, ki se tako čversto pisanih zakonov derže, ničesa ne bilo bati. Tako politikujejo dandanašnji mnogoteri na Hervaškem in Serbskem. Toda, če pomislimo, da je žalibog! slovanskih odpadnikov po vseh ogersko-slovanskih zemljah že zdaj toliko, da skor ne vemo, ali je magjarska ali narodna stranka večja, kaj še le bode, kadar Magjari oblast v roko dobijo; ali ne bodo mogli tedaj, rekel bi, igrati, iz Slovanov samih dovolj tacihi ljudi izbrati, ki bodo po želji svojih gospodov za vsako premeno temeljnih zakonov pripravi?

Kaj je tedaj nam avstrijskim Slovanom v takih okoliščinah storiti? Odgovor je: „Uzderžimo Avstrijo na terdih nogah; ne udajmo se stvorbi „Magjarorsaga“ po nobeni ceni!“

Al poreče kdo: „Avstrija nas je germanizirala, in tudi še zdaj imajo Nemci večino“. Res je, in da bi tako ne bilo! Avstrija je sistemo ponemčevanja večkrat poskušala. Še nas bridko skelijo rane, ki nam jih je ta sistema sekala; pa tudi Avstrija čuti prokletstvo svojega nečloveškega ravnanja. Mi je o tem početju ne zagovarjamo. Vendar, kjer je treba trezno misliti, tam mora strast molčati. Le samo za tega voljo, da se nam serce z Avstrijo lože pomiri, pokažemo, da ona v potujčevanju narodov ni bila še najhuja. Prašamo: kateri gospodujoči narod, odkar povestnica pametuje, ni svoje narodnosti svojim podložnikom narival? Niso li že stari Gerki skoraj po celem, tadaj znanem svetu svoje naselbine pošiljali, in povsod barbare gerčili? Niso li Rimljani vse podveržene si pokrajine skoro do čistega polatinili? Kdo ne vé, kaj so v novejem veku nemški cesarji s severnimi Slovani, Španjolci z Amerikanci počenjali? Od Angležev in Francozov smo že gori govorili. Avstrija je tedaj grešila, kakor vsi drugi gospodovavci prejšnjih in zadnjih časov; al gledé na vspeh, moramo spoznati, da je avstrijsko ponemčevanje še najmanj škode napravilo. Iz povestnice znamo, da kar je v Avstrii Slovanov ponemčenih, kakor na priliko, na Koroškem, gornjem Štajarju, v nadvojvodini avstrijski, zgodilo se je vse to v predavstrijski dōbi, za starih bavarskih vojvodov in starofranških kraljev. Avstrijska vlada je koseve razterganega slovanskega zemljišča spet zbrala, in pod eno vlado združila. Pomislimo samo mi Slovenci, kako smo bili v srednjem veku razdrobljeni, in med celjske, koroške, štajarske, furlanske, tiroljske, oglejske, isterske in Bog vé še kakošne, grofe, škofo, patrijarhe itd. porazdeljeni. Avstrijska vlada nas je po tisučletni borbi spet Slovence, Čehe, Slovake, Hervate, ter mnogo Poljakov, Rusinov in Serbov v eno družvo spravila. Ako pa avstrijska germanizacija dozda, ko nismo imeli ne dostojne narodne svesti, ne zakona, kateri bi nas branil, narodnosti naše ni zaterla, česa se imamo odslej bati, ko smo se zaznali; ko na svoje pravice pazimo in možake imamo, ki nam jih neprestrašeno branijo; ko nam temeljni državni zakoni narodnost zagotavljajo; ko imamo v deželnih in državnih zborih priliko, za svojo pravico glas povzdigniti? Kar se pa sedanje nemške večine v zastopniških zborih tiče, to odgovarjamo, da so Nemci poleg statistike Avstrii proti Slovanom v naravni manjšini; da

njihova sedanja nekaka večina prihaja od tod, ker še zmirom mnogo slovanskih odpadnikov ž njimi vleče, ker se jim niso še oči odperle, da bi vidili svoj narod in so edino le zamaknjeni v ptujo „kulturo“. Toda bode li to vedno tako? Mislamo, da ne; ker ako se ozremo na preteklih 20 let, opazujemo, da se Slovani, vkljub vsem nemškutarskim overam, od leta do leta bolje zavedajo. Ako je pa to tako, to se mora broj slovanskih renegatov od leta do leta bolj manjšati, broj rodoljubov pa rasti, tako, da v nekaj letih po čisto naravnem potu nemška nenaravna večina prestopi, in naša množina prevagati mora. Sej Avstrija v drugi ko resnično ustavni obliki dandanašnji obstati ne more, ker izvzemši Rusko in Turško ni zdaj v celi Evropi nobene večje neustavne države več, in tudi dvomiti ni, da se tudi te poslednje dve ne bote mogle dolgo duhu časa protiviti. Ako pa Avstrija ustavna ostane, kar ne dvomimo, ker drugače biti ne more (naj se napenjajo rakovci kakor hočejo), to se poleg tega, kar smo rekli, za naše narodno bitje nimamo ničesa bati. Naše gēslo bodi tedaj: „Ustavna Avstrija!“ To je nam po višjem Bogu odkazano polje, na katerem ko Slovani napredovati moremo. Pogubneja je za nas vsaka druga politiška kombinacija. Obstanek Avstrije nam bodi tedaj pravilo, in pri tem naj nas vodi starodavna prislovica, ki si jo je tudi unidan „Ost u. West“ napisal na čelo nekega sostavka: „V necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas“.

Nove slovenske pesmi.

Riharjeve pesmi.

Sicer sta že „Danica“ in „Učiteljski tovarš“ omenila novih napevov k pesmam od Matere Božje, ki so delo prebistre glave našega slovečega mojstra čast. g. Riharja, in se, tiskane na 8 polah, ali pri njem samem ali pa pri Kremžerji, pola po 25 n. kr., dobivajo. Dasiravno njih priporočilo bolj v imenovana lista spada, vendar dovolite še vé, ljube „Novice“! tem mojim versticam malo prostorčka, ker vas ne razveseli zeló le vsaka slovenska kresničica, temuč, ker vé tudi najdlé romate križem po slovenski zemlji, in tedaj povejte vsem pevcom, zlasti šolskim učnikom in častiti duhovščini, ne le to, da je dosti, če jim je ime Rihar-jevo na čelu, temuč tudi pristavite, da družega gospod Riharja, kar zadeva cerkveno petje, ne bomo kmali spet imeli, ker njegovi napevi gotovo prekosé pesme same. Bila bi toraj velika škoda, ako bi gospodu obilni trud še tiskarnih stroškov ne povračal, ker bi ga to sčasoma primoralo omolkniti. Naj me pri tem nihče ne zavračuje, da je lakomen svojega dobička, zakaj dozdanja skušnja spričuje nasprotno, česar pa pri njegovih okoliščinah gotovo nobeden ne more od njega tirjati. Potem takem, gospodje, ki radi segate po pesmih, če se vam le na vse gerlo oglašajo, naj si bodo tudi vrabčevo žvergoljenje, sezite toliko bolj z veseljem po gosp. Riharjevih pesmih, ki so slavčevi mili glasovi! Ravno to zadeva njegove latinske kvartete, ki še vedno v predalu zaperti kličejo: „Otmite nas!“

Prijatelj domovine.

Slovenske zdravice. II. zvezek. Zložil Juri Fleišman. Natisnil J. Blaznik v Ljubljani. Založil Giontini.

Zopet leži pred nami snopič dvanajsterih pesem, katerim — razun dveh — je marljivi gosp. Fleišman sam napeve zložil, večidel pa tudi besede. Že unkrat smo rekli, da se celó natanko ne dá soditi cena pesem, dokler je ne slišiš ravno tako izpeljane, kakor jo je zložitelj namenil. Tedaj moremo tudi pri teh pesmah le o glavnem duhu napevo svojo misel izreči.

Zbirka ta je v napevih še mičnejša od prve. Na čelo vseh postavimo „Najlepši“, ki globoko v serce sega, ker prav iz serca izhaja. Prav lepa je tudi „Vinogradniki“, le da na neko znano popotnico opominja. Ravno tako prav